

Obravnava bolnika z demenco – pogled nevrologa

doc. dr. Martin Rakuša, dr. med., spec nevrolog

Oddelek za nevrološke bolezni, UKC Maribor, Ljubljanska 5, 2000 Maribor

Demenca je najpogostejša neurodegenerativna bolezen. Pri obravnavi bolnika poskusimo odgovoriti na 3 vprašanja.

1. Ali ima bolniki blago kognitivno motnjo ali demenco?

Blaga kognitivna motnja je okvara enega ali več področji spoznavnih sposobnosti (spomin, jezik, vidno-prostorske funkcije, pozornost, izvršilne funkcije), katero opazi bolnik ali svojci. Okvara še ni tako huda, da bolnik ne more opraviti nalog, ki jih je lahko opravil preden je zbolel. Za razliko od blage kognitivne motnje, pri demenci bolnik ne zmore več opraviti svojih nalog npr. babica pozabi kuhati.

2. Ali ima bolnik ireverzibilno ali reverzibilno demenco?

Primarne demence (Alzheimerjeva demenca, vaskularna demenca, demenca pri Parkinsonovi bolezni, demenca z Lewyjevim telesci, fronto-temporalna demenca) so ireverzibilne. Kognitivne okvare zaradi metabolnih vzrokov, vnetji, tumorjev, hidrocefalusa so lahko reverzibilne.

3. Kakšno je najbolj primerno zdravljenje dementnega bolnika?

Za simptomatsko zdravljenje Alzheimerjeve demence ter demence z Lewyjevim telesci se uporabljajo inhibitorji acetilholinesteraze. Za napredovalo Alzheimerjevo demenco se uporablja tudi agonisti NMDA receptorjev. Za zdravljenje demence pri Parkinsonovi bolezni je registriran inhibitor acetilholinesteraze rivastigmin. Raziskave so pokazale, da bolnikom z napredovalo Alzheimerjevo demenco pri katerih se je pojavila vedenjska simptomatika, koristi dvotirno zdravljenje z inhibitorjem acetilholinesteraze in agonistom N-metil-D-aspartatnih (NMDA) receptorjev. Odmerki so prikazani v tabeli 1.

Tabela 1. Zdravila za simptomatsko zdravljenje Alzheimerjeve bolezni.

	Donepezil	Galantamin	Rivastigmin	Memantin
Mehanizem delovanja	Inhibitor acetilholinesteraze			Agonist NMDA receptorjev
Indikacija	Blaga do zmerna demenca		Blaga do huda demenca	Zmerna do huda demenca
Najvišji odmerek	10 mg	24 mg	12 mg / 13,3 mg	20 mg
Koraki	2	3	4 / 3	4

Literatura

- 1 Apostolova LG: Alzheimer Disease. Contin Lifelong Learn Neurol 2016;22:419–434. }
- 2 Gomperts SN: Lewy Body Dementias: Dementia With Lewy Bodies and Parkinson Disease Dementia. Continuum (N Y) 2016;22:435–463.
- 3 Finger EC: Frontotemporal Dementias. Contin Lifelong Learn Neurol 2016;22:464–489.
- 4 Štante KO, Potočnik J, Rakuša M: Vascular cognitive impairment and vascular dementia. Zdr Vestn 2017;86.